

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року

Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеяна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

14. Соболев Є. Ю., Корнійченко А. О. Булінг в освітньому середовищі – детермінанти та форми. *Наукові записки Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Право*, 2020. № 8. С. 4–9.

Ключові слова: психолог, молодші школяри, булінг, віктимізація, профілактика.

Keywords: psychologist, younger school children, bullying, victimization, prevention.

Лукашук Каріна Русланівна
доктор філософії з права, магістр психології,
асистент кафедри кримінального процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30949>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА У СИСТЕМІ ОСВІТИ

Робота психолога у системі освіти є складним багатовимірним процесом, що поєднує наукову, освітню та правову складові. Психолог у школі, ліцеї, гімназії, університеті чи іншому закладі освіти виступає не лише фахівцем із психічного розвитку та соціалізації особистості, але й суб'єктом правової системи, зобов'язаним діяти відповідно до чинного законодавства України. Важливість правових аспектів професійної діяльності психолога обумовлена необхідністю забезпечення захисту прав людини будь-якої вікової категорії, а особливо, неповнолітніх, дотримання етичних норм та реалізації освітніх стандартів, що гарантують належну психолого-педагогічну підтримку. Тому особливо актуальним постає комплексне дослідження роботи психолога в системі освіти.

Перш за все потрібно зазначити, що система освіти в Україні регулюється низкою законодавчих актів, серед яких ключове місце належить Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII. Так, зокрема, відповідно до вищезазначеного закону, освіта в державі повинна забезпечувати розвиток особистості, її творчих здібностей та соціальної компетентності. Психологічний

супровід здобувачів виступає необхідною умовою реалізації цих положень. Так, психолог зобов'язаний дотримуватися прав здобувачів на освіту, захист їхньої гідності та конфіденційності отриманої інформації, а також створювати умови для всебічного розвитку особистості в межах навчального процесу [1].

Значну роль у правовому регулюванні діяльності психолога відіграє Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я» від 15.01.2025 року № 4223-IX, який визначає правові засади надання психіатричної допомоги, психологічного консультування та профілактичної роботи у сфері психічного здоров'я населення, у тому числі дітей і підлітків. Даний закон регламентує права пацієнтів на добровільність, інформовану згоду та захист персональних даних, що безпосередньо впливає на повсякденну роботу психолога в освітньому середовищі [2].

Важливе значення мають нормативні документи, що регламентують діяльність психолога у закладі освіти. Наприклад, Типові положення про психологічну службу системи освіти України, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України, визначають структуру, завдання та обов'язки психолога, серед яких психологічна діагностика, корекційна робота, консультування, а також проведення профілактичних програм щодо психічного здоров'я. Психолог зобов'язаний діяти в межах цих нормативних документів, забезпечуючи дотримання прав людей, попередження психологічного насильства та конфліктів у навчальному середовищі.

Разом з тим, потрібно зазначити, що окрему увагу слід приділити питанням конфіденційності та обробки персональних даних здобувачів, що визначаються Законом України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 року № 2297-VI. Психолог у своїй діяльності зобов'язаний забезпечити нерозголошення отриманої інформації, проводити консультації з неповнолітніми лише за згодою батьків або законних представників дитини та дотримуватися етичних стандартів професії тощо. Порушення цих правил може призвести до відповідальності згідно з чинним законодавством, включно з дисциплінарною та цивільно-правовою [3].

На наше переконання, надзвичайно важливим аспектом роботи психолога є інтеграція психологічної допомоги з процесом інклюзивної освіти, що визначено Законом України «Про освіту» та Національною стратегією розвитку освіти. Психолог забезпечує адаптацію навчальної програми для осіб з особливими освітніми

потребами, проводить консультування педагогів/викладачів щодо методів підтримки та реалізації індивідуальної програми розвитку. У цьому контексті дотримання прав людини на доступ до освіти та психолого-педагогічну підтримку набуває особливого значення, оскільки неправильне застосування норм може призвести до дискримінації або обмеження прав особи.

Правові аспекти роботи психолога у системі освіти є невід'ємною складовою забезпечення якості освіти та психічного здоров'я здобувачів. Дотримання законодавства, нормативних документів, етичних та професійних стандартів дозволяє психологу ефективно виконувати свої завдання, попереджати конфлікти, надавати консультативну та корекційну допомогу, а також сприяти формуванню здорового соціального середовища в закладі освіти. Психологічна служба є гарантом дотримання прав індивідів та водночас важливим механізмом реалізації державної політики у сфері освіти та психічного здоров'я [4, с. 130].

Таким чином, правове регулювання діяльності психолога у системі освіти є комплексним і багаторівневим процесом, який поєднує закони України, підзаконні акти та нормативні документи, що визначають функції, права та обов'язки психолога. Ефективна реалізація цих правових норм сприяє розвитку особистості здобувачів, забезпечує їхню психоемоційну безпеку та підтримує процес інклюзивної освіти. Психолог у закладі освіти виступає не лише фахівцем із психічного здоров'я, але й суб'єктом правової системи, що реалізує державні стандарти освіти та гарантує захист прав учасників навчальної діяльності. Дотримання норм закону у поєднанні з професійною етикою дозволяє створити безпечне та сприятливе освітнє середовище, що є запорукою всебічного розвитку індивіда, формування високої соціальної відповідальності та реалізації потенціалу кожної особистості в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38–39. Ст. 380.
2. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. *Відомості Верховної Ради України* від 19.08.2025. 2025. № 31. С. 31. Ст. 103.
3. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 34. Ст. 481.

4. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід) : колективна монографія / наук. ред. В. Г. Панок. Київ : Ніка-Центр, 2020. 152 с.

Ключові слова: психолог, освіта, здобувач, нормативно-правові документи, захист прав людини.

Keywords: psychologist, education, applicant, regulatory documents, protection of human rights.

Масенька Ірина Володимирівна

*здобувач факультету психології політології та соціології,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Рєпнова Тетяна Петрівна

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5200-8619>*

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30948>

РОЛЬ БІОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Сучасне суспільство в Україні можна охарактеризувати, як складне, багатогарне та насичене безліччю стресогенних ситуацій, які діють на особистість, зокрема в умовах війни. Проблема формування стресостійкості набуває своєї особливої актуальності в такому контексті, оскільки вона безпосередньо пов'язана з благополуччям, соціальною стабільністю і виживанням особистості. У цьому ключі поняття резильєнтності визначається як спроможність людини удосконалити адаптаційні ресурси у стресових умовах, зберігаючи внутрішню рівновагу, психічне здоров'я та ефективну діяльність. Метою дослідження є аналіз біологічних та соціальних чинників на формування стійкості людини до негараздів і вмінні сублімувати їх у раціональне русло [1, с. 216].

Біологічні чинники є безпосередньо вагомою частиною у формуванні стресостійкості. Вони відображають природну здатність

Лукашук Каріна Русланівна ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА У СИСТЕМІ ОСВІТИ.	133
Масненко Ірина Володимирівна Рєпнова Тетяна Петрівна РОЛЬ БІОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ.	136
Мілевська Валерія Анатоліївна Рєпнова Тетяна Петрівна ВПЛИВ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН НА ФОРМУВАННЯ ДЕВІАЦІЙ У ПІДЛІТКІВ.	139
Овчарук Валерія Анатоліївна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНДРОМУ ВІДКЛАДЕНОГО ЖИТТЯ У ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	142
Піневич Ірина Дмитрівна СЕЗОННІ КОЛИВАННЯ НАСТРОЮ ТА ЇХНІЙ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ДЕПРЕСИВНИМИ СТАНАМИ.	145
Пінул Катерина Андріївна ПСИХОСОМАТИЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЖІНОК З БЕЗПЛІДДЯМ.	149
Погребнюк Катерина Артемівна ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ.	152
Полякова Ангеліна Олександрівна ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПРОКРАСТИНАЦІЮ І МОТИВАЦІЮ.	156
Самара Ольга Євгенівна ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ (РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ) В УМОВАХ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ.	159
Самара Ольга Євгенівна Щерблюк Ольга Іванівна ЛОГОТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У МОЛОДІ В ПЕРІОД КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ.	163
Сергєєва Катерина Петрівна, ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРУШЕНЬ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЖІНОК В УМОВАХ СТРЕСУ.	166
Сермак Дар'я Євгеніївна ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПСИХОСОМАТИЧНИМИ СИМПТОМАМИ ТА КОНВЕРСИЙНИМ РОЗЛАДОМ В ПСИХОТЕРАПІЇ.	169